

12.7.2010

PRANEŠIMAS NARIAMS

Tema: Peticija Nr. 0150/2004 dėl kiaulių skerdyklų sukeltos upės taršos, kurią pateikė Portugalijos pilietis José Carlos Faria Feijoeiro „Comissão de Ambiente e Defesa da Ribeira dos Milagres“ vardu, su 2 500 parašų

1. Peticijos santrauka

Peticijos pateikėjas teigia, kad Portugalijoje nuo 8-ojo dešimtmečio kiaulės sėkmingai auginamos šalia Milagreso (port. *Milagres*) upės esančioje teritorijoje. Atliekos ir gyvūnų išmatos patenka tiesiai į upę. Nėra jokio valymo įrenginio. Pakrantės gyventojai skundžiasi dėl blogo kvapo. Pasitaikė atvejų, kai dėl taršos toje dalyje, kur upė įteka į Atlanto vandenyną, buvo neįmanoma maudytis. Valdžios institucijos nesiėmė ir toliau nesiima jokių veiksmų iš dalies dėl to, kad kiaulininkystės sektorius šiuo metu patiria krizę, ir dėl to, kad skerdyklos regionui teikia pajamų ir darbo vietų. Vis dėlto peticijos pateikėjai mano, kad dėl smarkiai išaugusio taršos lygio būtinas Europos Sąjungos įsikišimas.

2. Priimtinumai

Paskelbta priimtina 2004 m. liepos 9 d. Komisijos buvo paprašyta suteikti informaciją (pagal Darbo tvarkos taisyklių 192 straipsnio 4 dalį).

3. Komisijos atsakymas, gautas 2004 m. gruodžio 7 d.

Peticijos pateikėjas teigia, kad Milagreso vietovės kiaulių ūkių, esančių Leirijos (port. *Leiria*) komunoje, iš anksto atitinkamai neapdorotos nuotekos patenka tiesiai į Ribeiros dos Milagreso (port. *Ribeira dos Milagres*) teritorijoje tekančią upelį, todėl yra užteršiamas ne tik minėtas upelis, bet ir Vieiros de Leirijos (port. *Vieira de Leiria*) paplūdimio maudyklų vanduo.

Ribeiros de Milagreso teritorija apima Liso (port. *Lis*) ir Seisos (port. *Seiça*) upių baseinus.

1997 m. Portugalijos valdžios institucijos pateikė paraišką Sanglaudos fondui, siekdamas pradėti pirmą minėtų upių baseinų valymo etapą. 1999 m. gruodžio 15 d. Sanglaudos fondas nusprendė šiai paraiškai skirti 11 milijonų eurų.

2005 m. birželio 30 d. turi būti užbaigtas antras šio projekto etapas, kurį taip pat finansavo Sanglaudos fondas, po 2000 m. gruodžio 29 d. priimto sprendimo skyręs 33 milijonų eurų sumą.

Tuo metu, kai buvo pateikta paraiška Sanglaudos fondui dėl Liso ir Seisos upių baseinų valymo projekto, Komisija pareikalavo, kad kiaulių ūkių nuotekos, sukeliančios pramoninę taršą, būtų iš anksto apdorotos prieš tai, kai jos pateks į Sanglaudos fondo finansuojamus miesto nuotekų valymo stotis, tam, kad šias nuotekas būtų galima valyti kartu su miesto nuotekomis. Manoma, kad šios pirminio nuotekų valymo stotys, už kurių eksploatavimą atsakinga Leirijos regiono kiaulių augintojų asociacija, vis dar neveikia.

Komisija praneša Peticijų komitetui, kad atsižvelgdama, iš vienos pusės, į įsipareigojimus, kurie numatyti 1991 m. gegužės 21 d. direktyvos 91/271/EEB dėl miesto nuotekų valymo¹ ir 1975 m. gruodžio 8 d. direktyvos 76/160/EEB dėl maudyklų kokybės² nuostatose, ir, iš kitos pusės, į įsipareigojimus, kurie buvo priimti pateikus projektą dėl Bendrijos finansinės paramos, ji nagrinėja peticijoje pateiktą situaciją kartu su Portugalijos valdžios institucijomis.

4. Papildomas Komisijos atsakymas, gautas 2005 m. spalio 20 d.

Atsižvelgdama į šioje srityje taikomas Bendrijos nuostatas, ypač į 1991 m. gegužės 21 d. direktyvos 91/271/EEB dėl miesto nuotekų valymo³, 1976 m. gegužės 4 d. direktyvos 76/464/EEB dėl tam tikrų į Bendrijos vandenį išleidžiamų pavojingų medžiagų sukeltos taršos⁴ ir į 1975 m. gruodžio 8 d. direktyvos 76/160/EEB dėl maudyklų kokybės⁵ nuostatas, Komisija atkreipia Portugalijos valdžios institucijų dėmesį į situaciją.

Lisabonoje vykusio susitikimo metu Portugalijos valdžios institucijos galėjo suteikti Komisijai pradinės informacijos apie šią situaciją.

Kalbėdamas apie kiaulių ūkių nuotekų valymą, Portugalijos valdžios institucijos pabrėžė, kad pagal integruotą teritorijos nuotekų valymo sistemą yra numatyta įrengti tris valymo stotis ne anksčiau nei iki 2006 m. pabaigos. Bet kuriuo atveju, minėtų valdžios institucijų teigimu, viena vertus, šalinant nuotekas į vandens telkinius turi būti laikomasi įmonei RECIDIS, atsakingai už sistemos valdymą, valstybės institucijos suteiktos licencijos sąlygų, antra vertus, laukiant, kol bus baigti nuotekų valymo stočių statybos darbai, ir siekiant išvengti nuotekų šalinimo į vandens telkinius yra priimtas laikinas sprendimas barstyti išmatas. Be to, pasak šių valdžios institucijų, ūkiuose yra atliekami patikrinimai. 2004 m. iš 370 ūkių, priklausančių šiai sistemai, buvo patikrinti 220 ūkių ir tik prieš 10 % ūkių buvo pradėta pažeidimo

¹ OL L 135, 1991 5 30, p. 40–52.

² OL L 31, 1976 5 30, p. 1–7.

³ OL L 135, 1991 5 30, p. 40–52.

⁴ OL L 129, 1976 5 18, p. 23–29.

⁵ OL L 31, 1976 2 5, p. 1–7.

procedūra dėl nacionalinių teisės aktų nesilaikymo.

Kalbėdamos apie padėtį Vieiros de Leirijos paplūdimyje, Portugalijos valdžios institucijos pabrėžė, kad paplūdimio maudyklų vanduo buvo ištirtas ir kad penkių maudyklų vanduo neatitiko ribinių verčių, susijusių su koliforminėmis ir fekalinėmis koliforminėmis bakterijomis.

Portugalijos valdžios institucijos įsipareigojo patvirtinti ir patikslinti minėtą informaciją Komisijai skirtame atsakyme raštu.

Komisija imsis būtinų priemonių siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi šioje srityje taikomų Bendrijos nuostatų.

5. Komisijos atsakymas, gautas 2007 m. lapkričio 29 d.

Kaip buvo pranešta Europos Parlamentui, Liso ir Seisos upių baseinų valymo projekte yra numatyta įrengti tris valymo stotis: *Nortê* (port. *Norte*), *Milagresas* ir *Batalija* (port. *Batalha*), siekiant, kad Leirijos teritorijoje esančių kiaulių ūkių nuotekos būtų apdorotos specialiu būdu. Kol kas už šių nuotekų valymo organizavimą yra atsakinga specialiai šiam tikslui įkurta įmonė RECILIS. Valstybės institucijos įmonei RECILIS suteiktos visuotinės licencijos sąlygų arba prie minėtos visuotinės licencijos prisijungti nepanorusiems ūkininkams suteiktų individualių licencijų sąlygų turi būti laikomasi kiekvieną kartą išleidžiant nuotekas į vandens telkinius. Minėtų licencijų sąlygose numatyta, kad siekiant išvengti nuotekų išleidimo tiesiai į vandens telkinius visų pirma jos paskleidžiamos ant dirvožemio. Be to, Portugalijos valdžios institucijų teigimu, kiaulių ūkiuose yra atliekami patikrinimai, po kurių keletą kartų buvo pradėtos pažeidimo procedūros dėl šių licencijų sąlygų nesilaikymo.

Remiantis naujausia Portugalijos valdžios institucijų suteikta informacija, šiuo metu RECILIS sistemai priklauso 95 % visų regiono ūkininkų. Kalbant apie nuotekų valymo stočių statybą, padėtis yra tokia: nuotekų valymo stoties *Nortê* statybos darbai turėtų būti užbaigti 2007 m. lapkričio mėn., nuotekų valymo stoties *Milagresas* statybą ketinama užbaigti per pirmąjį 2009 m. pusmetį, nuotekų valymo stotis *Batalija* bus pastatyta tik tuo atveju, jei paaiškėtų, kad būtina padidinti sistemos apdorojimo pajėgumą.

Portugalijos valdžios institucijos taip pat informavo, kad jos neketina minėtos teritorijos skelbti jautria taršai zona, kaip nurodyta „nitratai“¹ direktyvoje, kadangi pagal RECILIS licenciją privaloma laikytis geros žemės ūkio praktikos ir šiuo metu yra rengiama programa dėl nuotekų dumblo realizavimo žemės ūkyje.

Komisija daro išvadą, kad padėtis gerėja dėl daugelio valdymo priemonių ir nuotekų valymo stočių statybos programos. Komisija toliau stebės, kaip yra įgyvendinamos minėtos priemonės, ypač tikrindama Sanglaudos fondo finansuojamus projektus. Šie projektai yra susiję su miesto nuotekų surinkimu ir valymu bei yra sudėtinė bendro projekto dėl Leirijos teritorijoje esančių Liso ir Seisos upių baseinų valymo dalis. Ši sistema sukurta siekiant

¹ 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyva 91/676/EEB dėl vandenių apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių; *Oficialusis leidinys Nr. L 375 1991 12 31, p. 0001–0008.*

surinkti kiaulių ūkių nuotekas, kurioms buvo taikomas pirminis valymas norint, kad jas būtų galima valyti kartu su miesto nuotekomis.

6. Komisijos atsakymas, gautas 2010 m. liepos 12 d.

Derindama su savo ankstesniais pranešimais ir juos papildydama Komisija siekia pabrėžti, kad posistemėms *Oljalvasas* (port. *Olhalvas*), *Nortė* (buvusi *Kareira* (port. *Carreira*), *Ponte das Mestrasas* (port. *Ponte das Mestras*), *Fatima* (port. *Fátima*), *Šaun de Mendiga* (port. *Chão de Mendiga*), *Žunkalis* (port. *Juncal*) ir *Pedreirasas* (port. *Pedreiras*) yra aiškiai numatytas Bendrijos bendras finansavimas, skirtas Liso ir Seisos upių baseinų valymo antrajam etapui, kuris buvo teikiamas 2000–2006 m. su Sanglaudos fondo parama. Finansiniu ir techniniu požiūriu šie įrenginiai buvo užbaigti 2008 m. birželio mėn.

Tačiau nuotekų valymo stotis *Milagresas* nebuvo pastatyta minėtu periodu nei pagal Europos Sąjungos konkursą, nei naudojantis vien tik nacionalinėmis lėšomis.

Remiantis valstybės narės suteikta informacija, buvo pateikta viena paraiška dėl investicijų į aplinkos sutvarkymą *Milagreso* ūkių atliekų valymo tikslais finansavimo pagal Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF) veiklos programos „CENTRO“ krypties finansavimą (2000–2006 m.). Administruojanti institucija patvirtino šią paraišką, kurios vertė sudarė apie 7 milijonus eurų, tačiau jos iniciatoriai nepateikė jokio prašymo dėl pinigų išmokėjimo. Todėl finansavimas nebuvo įvykdytas.

Su konkrečiais projektais susijusios papildomos informacijos reikia teirautis šią programą administruojančios institucijos.

Atsižvelgdamos į Komisijos patvirtintas veiklos programas ir atitinkamų Priežiūros komitetų nustatytus atrankos kriterijus, 2007–2013 m. laikotarpiu už paramos administravimą atsakingos institucijos, kurios galėtų finansiškai paremti nuotekų valymo stotį *Milagresas* (Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo finansuojama veiklos programa „Centro“, Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo finansuojama teritorijų vystymo veiklos programa ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai finansuojama kaimo plėtros veiklos programa), iki šio pranešimo perdavimo Europos Parlamentui laiko nėra patvirtinusios nei vieno Bendrijos konkurso dėl šios infrastruktūros.